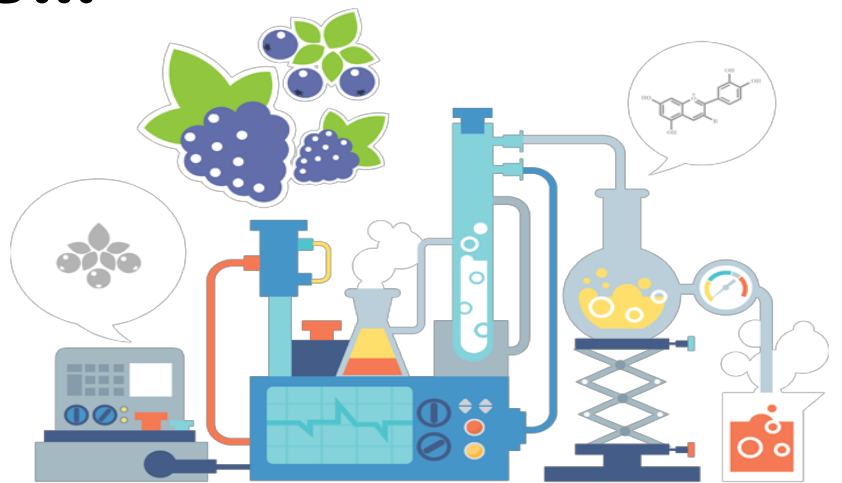

ปัญหามีไว้ให้แก้...
เมื่อเราไม่รู้ทุกอย่าง...
จงพยายามต่อไป...

ดร.วิ – วิชาชา ชำทิพย์พาทิ

วิชาธรรมชาติดึกษาและประกฤษฏทวิทยา ช่วงชั้นที่ 2

ปัญหาไว้ให้แก้...เมื่อเราไม่รู้ทุกอย่าง...จงพยายามต่อไป

บรรยากาศห้องเรียน ในห้องเรียน ๕/๔ เป็นบรรยากาศที่ผู้เรียนพูดคุยกันค่อนข้างมาก ความสนใจในการฟังเพื่อนแลกเปลี่ยนค่อนข้างน้อย พฤติกรรมเหล่านี้เริ่มมองเห็นมากขึ้นเรื่อย ๆ ในช่วงปลายปีการศึกษา การเรียนรู้ของเด็กหลายคนไม่ต่อเนื่องและบางคนก็หลุดจากการเรียนรู้ไปเลย ซึ่งถือได้ว่าเป็นอุปสรรคและปัญหาในห้องเรียนเป็นอย่างมาก จากการที่ได้สังเกตห้องเรียนที่มากขึ้น ทำให้เห็นพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียนได้มากขึ้นมากกว่า ทั้งการเล่นอุปกรณ์การเรียน การพูดคุยกับเพื่อนในกลุ่มตนเอง คุยกับกลุ่มอื่น ช่วงที่ทำกิจกรรมกลุ่ม หลายคนก็ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม แต่ก็มีเด็กบางคนที่ไม่ได้ให้ความร่วมมือหรือให้ความร่วมมือน้อยมากในการทำกิจกรรมกลุ่ม มักเดินออกจากกลุ่มไปคุยเล่นกับเพื่อนกลุ่มอื่น บางคนก็เดินออกไปมองนอกหน้าต่าง บางคนก็นั่งอยู่เฉย ๆ ในกลุ่มไม่ได้ร่วมแสดงความคิดเห็นหรือลงมือทำอย่างต่อเนื่อง ในเวลาที่ควรฟังความคิดของเพื่อนในช่วงที่เพื่อนแลกเปลี่ยน ผู้เรียนไม่สามารถหยุดการพูดคุยเล่นได้ในจังหวะที่ควรต้องเงียบ ห้องเรียนดูแล้วเป็นห้องที่ไม่ค่อยสงบมากนักในความคิดและความรู้สึกของครู ตัวครูผู้สอนเองก็รู้สึกหงุดหงิดกับห้องเรียนที่ไม่เป็นไปตามภาพที่คาดหวังเอาไว้ ภาพที่ครูคาดหวังในห้องเรียน คือ ผู้เรียนฟังซึ่งกันและกันในช่วงแลกเปลี่ยน ตั้งใจฟังไม่คุยเล่นเสียงดัง ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมและทำงานร่วมกับเพื่อนในกลุ่มอย่างต่อเนื่อง

เมื่อห้องเรียนไม่ได้เป็นไปตามที่คาดหวัง ตัวครูเองก็หงุดหงิดกับพฤติกรรมของผู้เรียนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ถ้าไม่ทำอะไรเลยห้องเรียนก็คงไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง แล้วตัวครูเองก็คงจะหงุดหงิดต่อไปเหมือนเดิมไม่มีอะไรดีขึ้นมา ถ้าครูอารมณ์ไม่ดีก็จะส่งผลต่อห้องเรียน การเรียนการสอน บรรยากาศห้องเรียนก็จะไม่ดี ไม่น่าเรียน คำถามต่อมาที่เกิดขึ้น คือ แล้วตัวครูจะอย่างไรกับห้องเรียน ครูต้องเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง ครูจะทำอะไรเพื่อจะแก้ปัญหาเหล่านี้เพื่อให้ห้องเรียนมีบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีลดการพูดคุยเล่นในช่วงที่เพื่อนแลกเปลี่ยน ให้ความร่วมมือในการเรียนและการทำกิจกรรมในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง

วางแผนเพื่อปรับเปลี่ยนห้องเรียนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

การเรียนรู้ในห้องเรียนมีปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งครูผู้สอน ผู้เรียน แผนการสอน สื่อ สภาพแวดล้อม ฯลฯ ปัจจัยหลากหลายมากมาย สิ่งที่คุณคิดว่าน่าจะพิจารณาเพื่อที่จะมาแก้ปัญหาในครั้งนี้ คือ ตัวครูผู้สอน ผู้เรียน และแผนการสอน

ครู

- ครูสร้างสัมพันธ์นอกห้องเรียนกับผู้เรียน
- ปรับท่าทีของคุณในห้องเรียน
- เขียนสะท้อน ให้คำแนะนำ ให้กำลังใจในการเรียนรู้ในสมุด

ผู้เรียน

- ตั้งเป้าหมายและประเมินเป้าหมายที่ตนเองตั้งไว้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และทักษะของตนเอง
- การประเมินกันภายในกลุ่มและกันเกี่ยวกับการให้ความร่วมมือในการเรียนรู้และการทำงานร่วมกัน

แผนการสอน

- ออกแบบแผนให้มีช่วงเวลาได้ตั้งเป้าหมายตอนต้นคาบและประเมินเป้าหมายตอนท้ายคาบ
- สร้างกิจกรรมที่น่าสนใจ กิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้ลงมือ ต้องระดมความคิด แบ่งหน้าที่ในการทำงาน มีเวลาในการวางแผนร่วมกันก่อนลงมือปฏิบัติ
- สร้างเงื่อนไขในช่วงแลกเปลี่ยนให้เพื่อนพร้อมที่จะฟังก่อนที่จะเริ่มแลกเปลี่ยน หากเพื่อนยังไม่พร้อมที่จะฟังให้รอจนเพื่อนหยุดคุยเล่นและพร้อมที่จะฟัง

สิ่งที่ครูได้ลงมือทำและผลที่เกิดขึ้น

ท่าทีของครูในห้องเรียน

การจัดการห้องเรียนในบางครั้งที่ไม่เป็นไปตามความคิดของครูทำให้บางครั้งตัวครูเองเกิดความกังวล เกิดความเครียด เกิดความอยากจะจัดการห้องเรียนให้กลับเข้ามาสู่แผนที่ตั้งใจเอาไว้ จนบางครั้งเกิดความตึงเครียดในห้องจนผู้เรียนสัมผัสได้ การเรียนรู้ก็จะไม่สนุกอีกต่อไป ดังนั้น การแสดงออกของครูเป็นสิ่งที่กำหนดบรรยากาศในห้องเรียนได้ ตัวครูเองต้องปรับความคิด ความรู้สึก ไม่เอาความตึงเครียดเข้ามาในห้องเรียน พยายามสร้างบรรยากาศที่ดี ยิ้มแย้ม ไม่บึ้งตึง การที่ครูปรับอารมณ์ได้ดีก็จะส่งผลต่อบรรยากาศที่ดีด้วย ตัวครูเองต้องปรับตัวเองตั้งแต่ก่อนเข้าห้องเรียน คิดทบทวนตัวเองว่าอยากให้ห้องเรียนเป็นอย่างไร ครูจะเข้าห้องเรียนด้วยสภาวะที่ใจเบิกบานอยากเข้ามาสอน ขณะที่เกิดการเรียนการสอนก็ต้องควบคุมอารมณ์ของตนเองและปรับให้เหมาะสมเสมอ ตักเตือนผู้เรียนได้แต่ให้เหมาะสมด้วยสภาวะที่อยากเห็นผู้เรียนพัฒนาไม่ใช่สภาวะของความกดดันซึ่งจะทำให้ผู้เรียนรู้สึกตามไปด้วย

ครูสร้างสัมพันธ์ที่ดีนอกห้องเรียนกับผู้เรียน

การรู้จักและเข้าใจกันสร้างสัมพันธ์ที่ดีน่าจะช่วยให้ เกิดบรรยากาศที่ดีในห้องเรียน เนื่องจากตัวครูเองไม่ได้ประจำชั้นห้อง 5/4 ความสัมพันธ์ก็อาจจะไม่มากเท่ากับห้องที่ตนเองประจำชั้น ถ้าผู้เรียนรู้จักครูผู้สอนมากขึ้นอาจช่วยเกิดเจตคติที่ดีต่อครูและมีความตั้งใจในห้องเรียน ที่ดีขึ้น ครูจึงต้องเปิดพื้นที่ในการเข้าหาเด็ก สร้างความสัมพันธ์ที่ดี พูดคุย ถามเรื่องต่าง ๆ ทั่วไป นอกเหนือจากเรื่องที่เรียนรู้ในห้อง การเข้าไปพูดคุยกับผู้เรียนนอกห้องเรียนตัวครูก็ไม่สามารถเข้าถึงผู้เรียนได้ทุกคน แต่จะใช้ทุกโอกาสที่เอื้ออำนวยในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี

ในห้องเรียนนี้มีเด็กชายคนหนึ่งที่คุณครูสังเกตว่าไม่สามารถจะควบคุมตนเองได้มากนักในห้องเรียน มักลุกขึ้นเดิน คุยกับเพื่อนที่อยู่กลุ่มเดียวกันและกลุ่มอื่น บางครั้งก็มองออกไปนอกหน้าต่าง สนใจคนที่ทำกิจกรรมอยู่ในสนามมากกว่าในห้องเรียน เด็กชายคนนี้ขาดเรียนไปในสัปดาห์ที่ 2 ก่อนเข้าห้องเรียนครูได้เข้าไปพูดคุยกับเขาว่า “วันนี้เขาต้องมีสติมาก ๆ นะ ไม่อย่างนั้นจะเรียนไม่ทันเพื่อน เพราะสัปดาห์ที่แล้ว

เราขาดเรียนไปถ้าคุณเยอะ เล่นเยอะจะเรียนไม่เข้าใจนะ” เด็กชายคนนั้นก็ตอบรับพยักหน้าว่าจะตั้งใจ ในช่วงแรกก็เห็นความพยายามที่จะควบคุมตนเองแต่ก็ไม่ได้มากนัก แต่ถือว่าดีเมื่อเทียบกับในสัปดาห์อื่นๆ การเรียนในห้องก็ดำเนินไปจนถึงช่วงเวลาพักเบรก คุณครูได้นั่งเตรียมการแยกสีของคลอโรฟิลล์ด้วยวิธีโครมาโตกราฟี (Chromatography) เพื่อจะให้ผู้เรียนได้เห็นวาคลอโรฟิลล์ไม่ได้มีแต่สีเขียวนะ มีสีเหลืองด้วย ระหว่างนั้นเองเด็กชายคนนั้นก็เดินมา ถามว่า “ครูทำอะไรอยู่” ครูก็ตอบไปว่า “แยกสีของคลอโรฟิลล์ ถ้ามีเวลาพอก็จะเอาไปให้นักเรียนดู” เด็กชายยืนดูด้วยความสนใจ ครูเลยยื่นข้อเสนอว่า “ลองช่วยครูทำเอาไหม” เด็กชายคนนั้นก็ถามว่าทำอย่างไร พอครูอธิบายให้ฟังว่า แค่อเอาระดาศที่มีจุดสีเขียวจุ่มลงไปนสารละลายแล้วถือเอาไว้ จนกว่าของเหลวจะซึมผ่านระดาศขึ้นมา เด็กชายคนนั้นก็บอกครูว่า “ผมไม่กล้าทำ เดี่ยวมันพลาด” ครูเลยบอกว่า “ไม่พลาดหรอก” เขาก็ยังไม่กล้าอยู่ดี ครูก็เลยบอกเขาว่า มานี่ครูช่วย แล้วครูเอาระดาศใส่มือเด็กชายคนนั้นก็ให้เขาถือ จากนั้นก็จับมือของเขาให้ระดาศจุ่มลงในสารละลาย พอคลอโรฟิลล์แยกสี ออกมาเป็นสีเขียวกับสีเหลือง เด็กชายคนนั้นก็ตื่นเต้นมาก จึงขอทำอีก และครั้งนี้ก็ขอทำเองไม่ต้องให้ครูช่วย

หลังจากนั้น เพื่อน ๆ นักเรียนคนอื่นก็เดินเข้ามาสนใจว่าเขาทำอะไรอยู่ แต่ไม่ทันตอบก็หมดเวลาพัก ทุกคนจึงกลับไปนั่งที่ เพื่อนเริ่มการเรียนการสอนต่อ สิ่งที่ครูสังเกตเห็นหลังจากเหตุการณ์นี้ คือเด็กชายที่อยู่ไม่นั่งคนเดิม มีความตั้งใจมากขึ้น ไม่ลุกจากที่เดินไปเดินมา มีความพยายามที่จะตอบคำถามและควบคุมตนเองได้ดีขึ้นมาก ๆ เปลี่ยนไปราวกับเป็นคนละคน ถือว่า คาบเรียนวันนี้ ครูทำสำเร็จ

การพยายามสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของคุณครูส่งผลต่อพฤติกรรมของนักเรียนบางคนในห้องเรียนที่พยายามควบคุมตนเองได้ดีขึ้น ลดการพูดคุยหรือเล่น ในห้องเรียนได้ดีขึ้น แม้ครูยังคงต้องมีการเตือนอยู่บ้าง แต่เนื่องจากเด็กที่มีพฤติกรรมที่ซอบุคย เล่น นี้ไม่ได้มีแค่คนหรือสองคน ครูจึงต้องใช้มากกว่าแค่ความสัมพันธ์ที่ดี นอกจากนั้นมีปัจจัยอื่น ๆ ที่กระตุ้นผู้เรียนได้มากกว่าและส่งผลพฤติกรรมในห้องเรียนด้วย เช่น สิ่งแวดล้อม การแข่งกีฬา การซ้อมการแสดง การเจ็บป่วย ฯลฯ ซึ่งครูก็ต้องหาวิธีการในการจัดการที่จะทำให้ผู้เรียนมีสติอยู่กับชั้นเรียนให้ได้อย่างต่อเนื่อง

เขียนสะท้อน ให้คำแนะนำ ให้กำลังใจในการเรียนรู้ในสมุด

สิ่งที่จะบอกกับผู้เรียนถึงความห่วงใยของคุณ คือ การตรวจสอบและการเขียนแนะนำให้กำลังใจทุกครั้ง ในหน้าที่ผู้เรียนเขียน AAR ประเมินตนเอง ซึ่งทำให้ผู้เรียนรู้ว่า คุณครูเป็นกำลังใจให้ในการทำเป้าหมายที่ตั้งไว้ให้สำเร็จ คอยดูแลและสังเกตสิ่งที่นักเรียนเป็นหรือทำอยู่เสมอ ทำให้บางคนก็เกิดการกระตุ้นตนเองที่อยากจะไปถึงเป้าหมายที่ตนเองตั้งไว้และพยายามทำในสิ่งที่ครูแนะนำ ซึ่งกลายเป็นเป้าหมายของเขาอีกหนึ่งอย่างที่จะทำให้ได้ตามที่ครูแนะนำ วิธีการนี้เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ทำให้เราสังเกตผู้เรียนแต่ละคนได้ว่า การที่ครูได้อ่าน AAR ของผู้เรียนทำให้ครูเห็นได้ว่า เขาประเมินตนเองได้ชัดเจนหรือไม่ เขามีเป้าหมายที่จะพัฒนาตนเองอย่างไร ทำให้ครูจะสามารถช่วยส่งเสริมผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้

ออกแบบแผนให้มีช่วงเวลาได้ตั้งเป้าหมายตอนต้นคาบและประเมินเป้าหมายตอนท้ายคาบ

ครูต้องวางแผนการสอนใหม่ ปรับกิจกรรมและให้ความสำคัญกับสิ่งนี้ หลายครั้งที่ครูเองมีความกังวลเกี่ยวกับเนื้อหาที่ต้องสอนให้จบ และกิจกรรมการเรียนรู้ที่แน่นมาก เวลาที่แทบไม่เหลือแล้ว จนหลายครั้งก็ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการตั้งเป้าหมายรายครั้งและประเมินตนเองท้ายคาบ ซึ่งบางที่สรุปจบท้ายคาบไม่ทันเวลา ก็ไม่ได้มีเวลาให้นักเรียนได้ประเมินตนเอง หรือบางครั้งก็ให้นักเรียนไปเขียน AAR ประเมินตนเองหลังจบคาบเรียน ซึ่งครูก็จะได้มาแค่การประเมินที่ถูกเขียนให้จบอาจจะไม่มีคุณภาพเลย สิ่งที่เขียนมาให้ครูนั้นกลายเป็นการเติมคำให้ได้ความหมาย เป็นคำที่สั้นมากโดยที่ยังไม่ได้เห็นร่องรอยการเรียนรู้ของตนเองที่ชัดเจนมากนัก ไม่ได้เห็นวิธีการเรียนรู้ที่ได้มาซึ่งความรู้ นั้น หรือไม่ได้เห็นวิธีการที่จะปรับปรุงพัฒนาตนเองในครั้งต่อไป ซึ่งก็ทำให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่เหมือนเดิมซ้ำ ๆ ไม่ได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม แต่ถ้าครูจัดเวลาในห้องเรียนให้นักเรียนได้คิดทบทวนตนเองกับเหตุการณ์ที่กำลังสดใหม่ ในห้องเรียน และมีการขอตัวแทนในการแลกเปลี่ยนท้ายคาบ เกิดการเข้าใจการเรียนรู้ของเพื่อน ชื่นชมกัน และกัน จะทำให้คาบเรียนนั้นจบได้อย่างงดงาม

ตั้งเป้าหมายและประเมินเป้าหมายที่ตนเองตั้งไว้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้และทักษะของตนเอง

เพื่อให้นักเรียนตั้งสายตาที่จะพัฒนาตนเองไปถึงเป้าหมาย โดยมีพีระมิดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มองเห็นและตั้งเป้าหมายในการเรียนแต่ละครั้ง โดยเริ่มจากการเรียนรู้ขั้นที่น้อยที่สุด คือ การเรียนรู้ที่เกิดจากการเสพความรู้เพียงอย่างเดียว ผู้การไต่ระดับไปสู่การเรียนรู้ที่เป็นผู้สร้างด้วย คือ การสอนคนอื่นได้ หากเราจะสอนผู้อื่นได้ ตัวเราเองต้องเกิดการเรียนรู้และมีความรู้ก่อน นักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ดังนั้น นักเรียนก็จะตั้งเป้าหมายที่เป็นไปตามความสามารถของตนเองและความต้องการที่จะไปถึงเป้าหมายของตนเอง

การประเมินตนเองเกี่ยวกับความร่วมมือเพื่อเห็นพัฒนาการของตนเองและการประเมินกันภายในกลุ่ม

เมื่อใกล้จบการเรียนรู้ได้ให้ผู้เรียนประเมินตนเองตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ในตอนแรก จากนั้นครูก็แจกใบประเมินตนเองกับผู้เรียนเกี่ยวกับความร่วมมือของตนเองในการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง ทำให้ผู้เรียนได้ทบทวนตนเองและมองเห็นตนเอง มีหลายคนที่ยพยายามพัฒนาตนเองในการให้ความร่วมมือให้ดีขึ้น บางคนให้ความร่วมมือเหมือนเดิมอย่างต่อเนื่อง และบางคนก็ให้ความร่วมมือน้อยลง การประเมินของเพื่อนก็ช่วยกระตุ้นให้หลายคนพยายามพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น แต่ก็พบว่า การประเมินของเพื่อนก็ไม่ได้กระตุ้นนักเรียนได้ทุกคนที่จะพัฒนาตนเองและให้ความร่วมมือกับการทำงานกลุ่ม การให้ความร่วมมือของผู้เรียนบางคนยังคงเป็นไปตามความต้องการและอารมณ์ของตนเอง

การเรียนรู้ในห้องเรียนไม่ใช่แค่ได้ความรู้หรือเกิดทักษะต่าง ๆ เท่านั้น แต่ยังเป็นพื้นที่ทางสังคมที่ทำให้ผู้เรียนสร้างตัวตน ถูกยอมรับจากคนรอบข้าง เกิดการตักเตือนกันอย่างกัลยาณมิตร การให้เพื่อนร่วมชั้นชื่นชมกันและกัน ทำให้ผู้เรียนได้รับกำลังใจ มีแรงกระตุ้นที่จะพัฒนาตนเองให้มากขึ้นไปอีก

สร้างกิจกรรมที่น่าสนใจ กิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้ลงมือ ต้องระดมความคิด แบ่งหน้าที่ ในการทำงาน มีเวลาในการวางแผนร่วมกันก่อนลงมือปฏิบัติ

สร้างกิจกรรมที่สร้างความน่าสนใจให้กับผู้เรียน การเรียนรู้ในห้องเรียนของผู้เรียนมีความแตกต่างกันครูจึงต้องปรับการเรียนการสอนให้หลากหลาย ห้องเรียน 5/4 ชอบกิจกรรมที่ตื่นเต้น ทำท่าย ครูจึงต้องพยายามคิดกิจกรรมที่ดึงความสนใจของผู้เรียน มีการคิดเกมส์หรือกิจกรรมที่ทำให้น่าสนใจมากขึ้น เช่น การนำตัวอย่างผลิตภัณฑ์ที่เป็นของจริงเข้ามาในห้องเรียน ไม่ใช่แค่ดูภาพใน PowerPoint เท่านั้น ทำให้เด็กหลายคนมีความสนใจมากกว่าเดิม การคิดกิจกรรมที่ทำท่ายและมีการเคลื่อนไหว เช่น เกมส์ตอบได้ให้เลย ผู้เรียนจะได้ลุกขึ้นยืน ไม่ใช่แค่นั่งตอบคำถามเฉย ๆ และมีการทำท่ายให้ตอบคำถามให้ถูกต้องไปถึงข้อสุดท้าย ทำให้ผู้เรียนเกิดความตื่นตัวมากขึ้น ผู้เรียนแต่ละห้องก็มีความแตกต่างกัน มีรูปแบบการเรียนรู้ที่ต่างกัน ถ้าครูสังเกตจะเห็นว่า มีทั้งเด็กที่ชอบดูคลิป ชอบเล่นเกม ชอบลงมือทำ ชอบฟังอย่างเดียว ชอบเขียน ชอบวาดรูป ฯลฯ ดังนั้น แผนการสอนอาจมีความหลากหลายเปลี่ยนไปตามรูปแบบการเรียนรู้ของแต่ละห้องก็ได้ ยิ่งครูกิดได้หลากหลายก็ทำให้ห้องเรียนสนุกมากขึ้น

การรอคอยในช่วงเวลาแลกเปลี่ยน : สร้างเงื่อนไขในช่วงแลกเปลี่ยนให้เพื่อนพร้อมที่จะฟังก่อนที่จะเริ่มแลกเปลี่ยน หากเพื่อนยังไม่พร้อมที่จะฟังให้รอจนเพื่อนหยุดคุยเล่นและพร้อมที่จะฟัง

ช่วงที่จะแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ในห้องเรียน 5/4 มีหลายคนในห้องเรียนที่ยังไม่มีความพร้อมที่จะรับฟัง ในภาคเรียนก่อน ๆ ครูก็จะมี การพูดเตือนสติ ใช้เสียงที่ดังกว่าในการขอความร่วมมือให้ทุกคนหยุดพูดหยุดเล่น หยุดคุย บางครั้งก็ไม่ทันจะเงียบทั้งห้อง เพราะครูเองก็ต้องจัดการเวลาให้เป็นไปตามแผน จึงเกิดการแลกเปลี่ยนทั้ง ๆ ที่ยังไม่มีความพร้อมสักเท่าไร แต่ในภาคเรียนนี้ ครูต้องมีความอดทนมากขึ้นที่จะรอคอยเพราะหากปล่อยให้เหมือนเดิม การแลกเปลี่ยนของผู้เรียนก็จะมีคนฟังอยู่ไม่กี่คน ครูจึงให้เงื่อนไขกับคนที่กำลังจะแลกเปลี่ยน คือ ให้ยืนขึ้นและรอเพื่อนจนกว่าจะเห็นว่าเพื่อนในห้องจะพร้อมฟังแล้วจึงร่วมแลกเปลี่ยน จากเงื่อนไขนี้ทำให้ผู้เรียนหลายคนเริ่มรู้ตัว เมื่อเห็นเพื่อนยืนขึ้นแต่ยังไม่พูดอะไร ผู้เรียน

บางคนเริ่มสะกิดและบอกให้เพื่อนที่คุยอยู่นั้นหยุดเล่นและหยุดคุย ทำให้บรรยากาศในการแลกเปลี่ยนเกิดการสงบมากขึ้น เมื่อเกิดการฟังที่เริ่มสงบทำให้เกิดการต่อยอดประเด็นที่เพื่อนแลกเปลี่ยนมากขึ้นกว่าเดิมมากกว่านั้นครูยังได้เห็นความเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนบางคน ทำให้เข้าใจปัญหาเขาได้มากขึ้นและช่วยเหลือเขาได้ บางคนเมื่อเพื่อนเตือนจะแสดงอาการไม่พอใจอย่างมาก เมื่อครูสังเกตเห็นจึงหาโอกาสเข้าไปพูดคุยและพบว่า ผู้เรียนคนนั้นทะเลาะกับเพื่อนและไม่อยากจะทำางานร่วมกับกลุ่มกัน ครูจึงต้องเข้าไปเคลียร์ปัญหาและหาข้อตกลงร่วมกันเพื่อให้ทำงานร่วมกันต่อไปได้

การที่ครูหยุดแล้วให้ผู้เรียนเตือนกันเองก็เป็นการช่วยครูได้แบบหนึ่ง ทำให้ครูลดความหงุดหงิดลง และครูก็มีผู้ช่วยในการดูแลห้องเรียนมากขึ้น ผู้เรียนจะเริ่มรู้ตัวได้ดีขึ้นเมื่อมีเพื่อนคนหนึ่งยื่นขึ้น เป็นสัญลักษณ์ให้รู้ว่าต้องมีสติพร้อมเบาเสียงในการพูดคุยลง แม้ว่า ห้องจะไม่ได้เงียบลงได้อย่างฉับพลันแต่ก็ถือว่าเป็นสัญญาณที่ดีของห้องเรียน

สิ่งที่ครูได้เรียนรู้

หลายครั้งที่เกิดปัญหาตัวครูผู้สอนเองยังไม่ได้ไปหาเหตุที่ผู้เรียนอยู่ไม่นิ่ง ในห้องเรียนทำให้แก้ไขได้ไม่ถูกจุด อาจเป็นไปได้ว่า เนื้อหาในห้องเรียนอาจไม่เป็นไปตามความสนใจของผู้เรียน หรือไม่เหมาะสม ห้องเรียนจึงปั่นป่วน ครูมีภาพที่คาดหวังในห้องเรียน อยากให้ผู้เรียนไม่เสียงดัง เกิดการฟังซึ่งกันและกัน ในช่วงแลกเปลี่ยน ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมและทำงานร่วมกับเพื่อนในกลุ่มอย่างต่อเนื่อง ตัวครูเองก็ไม่เคยเอาเรื่องราวเหล่านี้ไปพูดคุยกับผู้เรียนในห้องเรียนว่าห้องเรียนที่เกิดการเรียนรู้ควรมีลักษณะ/มีบรรยากาศอย่างไร แล้วตอนนี้ห้องเรียน 5/4 มีบรรยากาศที่ควรจะเป็นแล้วหรือยัง นักเรียนอยากได้ห้องเรียนเป็นอย่างไร ครูยังไม่ได้ทำให้เด็กตระหนักเป็นภาพรวมของทั้ง ยังไม่ได้เอาประเด็นนี้พูดคุยเอามาคุยกับเด็กทั้งห้อง แม้จะมีการให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมาย มันก็เป็นแค่การตั้งเป้าหมายรายบุคคลยังไม่ได้เกิดการร่วมมือกันทั้งห้องที่จะช่วยกันสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ดีร่วมกัน ทำให้การปรับเปลี่ยนของผู้เรียนเกิดขึ้นได้ไม่กี่คนเท่านั้นในห้องเรียน

ครูยังไม่ได้ศึกษาพฤติกรรมการแสดงออกของเด็ก เด็กวัยนี้ต้องการแสดงออกแบบไหน การแสดงออกแบบนี้เค้าต้องการอะไร ตัวครูเองก็เลยอาจจะแปลความไม่ถูก ผลที่ครูแปลความจากพฤติกรรมของผู้เรียนยังไม่ชัดเจน ห้องเรียนที่เกิดการเรียนรู้อาจจะไม่ต้องเงียบ ครูต้องไปทำความเข้าใจผู้เรียนว่า ผู้เรียนมีอาการพูดเสียงดังเพราะอะไร ถ้าหาเหตุผลนั้นเจอจะทำให้ครูปรับเปลี่ยนบรรยากาศได้ดีขึ้น ผู้เรียนบางคนอาจจะคุยเรื่องที่เรียนแต่ไม่กล้าที่จะแลกเปลี่ยนในชั้นเรียนที่เป็นกลุ่มใหญ่ ครูก็ต้องหาวิธีการที่จะให้ผู้เรียนกล้าที่จะก้าวเข้ามาอยู่ในวงสนทนาวงใหญ่ร่วมกัน

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตัวครู

การจัดการเรียนการสอนเป็นเหมือนเครื่องมือและทางซึ่งเป็นการคาดการณ์ของครูที่จะพาผู้เรียนเดินไปให้ถึงเป้าหมายและสมรรถนะที่ครูวางเอาไว้ แต่ระหว่างทางเดินนั้นก็มีปัจจัยอื่น ๆ เข้ามาทั้งปัจจัยที่จะช่วยให้ผู้เรียน ๆ ได้เรียนรู้และเติบโต ปัจจัยที่จะสกัดกั้นหรือถ่วงเอาไว้ทำให้ผู้เรียนไปไม่ถึงเป้าหมาย การที่ครูมองเห็นปัจจัยเหล่านั้นกำจัดปัจจัยเหล่านั้นก็จะช่วยให้นักเรียนไปถึงเป้าหมายที่ครูวางเอาไว้ การที่ครูได้มีโอกาสทบทวนตัวเอง ได้มองเห็นตัวเองจะทำให้ครูปรับปรุงทั้งตนเอง การเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนให้ไปถึงเป้าหมายที่วางเอาไว้

การที่ครูได้เข้าหาผู้เรียนมากขึ้นกว่าเดิม เข้าไปสร้างสัมพันธ์ที่ดี ทำให้ครูเองก็เข้าใจตัวตนของเด็กหลายคนมากขึ้น บวกกับการที่ครูเปลี่ยนท่าทีในห้องเรียนลดการเตือน แต่ให้ผู้เรียนช่วยดูแลกัน ครูลดการพูดแต่ใช้ความเงียบและนิ่งเพื่อให้ผู้เรียนสังเกตและควบคุมตนเอง การที่ครูควบคุมตนเองได้ดีในห้องเรียนส่งผลให้ความตึงเครียดของครูเองก็ลดลง นอกห้องเรียนครูเองก็ผ่อนคลายกับผู้เรียนมากขึ้นกว่าเดิม เวลาที่ตัวครูเองถามผู้เรียนเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน บางครั้งผู้เรียนตอบไม่ได้ ความตึงเครียดของครูก็จะเริ่มเกิดขึ้น สีนํ้าท่าทางก็จะเริ่มแสดงออกทันที แต่หลังจากที่ครูได้พยายามทำความเข้าใจผู้เรียนมากขึ้น ความตึงเครียดของครูก็น้อยลงมาก จากที่เริ่มด้วยอารมณ์ก็เปลี่ยนไปเป็นความพยายามที่จะช่วยเหลือและอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจได้ดีขึ้น

การเปลี่ยนแปลงตนเองของครูที่เกิดขึ้นมาจากการที่ครูเผชิญปัญหา ตอนช่วงแรกก็ยังไม่พบทางออก แต่ก็พยายามหาหนทางในการแก้ปัญหา คิดใคร่ครวญกับมันว่าจะแก้ปัญหาอย่างไร ทำให้เมื่อมีสถานการณ์บางอย่างเข้ามาจุดประกายจนเกิดการเชื่อมโยง มีอาการ ปังแว็บ ที่จะนำสิ่งที่พบเห็นและได้ ยิน ทั้งจากในห้องเรียน การทบทวนตัวเอง การฟังเรื่องเล่าจากเพื่อนครูคนอื่น ๆ มาสร้างวิธีการแก้ปัญหา เมื่อตัวครูเองพบว่าเรายังขาดเรื่องใด พร่องเรื่องใดการ ในวง KM ของทั้งระดับชั้น ประจำวิชา และวง KM อื่น ๆ จะมีเรื่องเล่าดี ๆ วิธีการที่หลากหลายที่ถูกแบ่งปันจากประสบการณ์ของครูแต่ละคน ซึ่งถ้าครูที่เ ารู้อยู่เสมอจะพบว่าบางอย่งนั้นจุดประกายตัวเองเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การทบทวนตัวเองสามารถ เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา หากไม่ยอมให้ความคิดที่เกิดขึ้น ความคิดที่จะทำให้เราอยากจะทำเปลี่ยนแปลงนั้น หายไปก็ต้องจดบันทึกเอาไว้ การมีสมุดโน้ต อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรือเครื่องมืออื่น ๆ เป็นตัวช่วยจะได้ มาก ช่วงเวลาที่ดียิ่งอีกช่วงหนึ่งในการทบทวนตัวเอง คือ ก่อนที่จะหลับตานอนในตอนกลางคืน มันเป็นช่วง ของการกระทำก่อนที่เราจะจบกิจกรรมของวันนั้น ๆ ถ้าเราหลับตานอนไปเลยโดยไม่คิดอะไร เราก็อาจจะ พลาดอะไรดี ๆ ไป และตื่นขึ้นมาในอีกวันด้วยพฤติกรรมซ้ำ ๆ เดิม ๆ แต่หากเราเปลี่ยนพฤติกรรมของ ตัวเองไปเป็นการคิดทบทวนตนเองก่อนจะนอน คิดทบทวนว่าวันนี้เราทำอะไรได้ดี ทำอะไรสำเร็จ วันนี้เรา ทำอะไรพลาดไปทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ทำอะไรให้ใครเดือดร้อนไม่สบายใจหรือเปล่า หากเรา นั่งทบทวนตัวเองก่อนนอนแล้วพบเรื่องเหล่านี้ มันอาจจะกลับไปแก้ไขอดีตไม่ได้แล้ว แต่มันก็จะช่วยให้ อนาคตไม่เกิดเหตุผิดพลาดนั้นซ้ำซ้อน